

Kronika wydarzeń Bieszczadzkiego Parku Narodowego – 2022 –

17 i 24.03.2022

Noc sów – ogólnopolskie wydarzenie edukacyjne poświęcone nocnym ptakom

Bieszczadzki Park Narodowy, we współpracy z Nadleśnictwem Lutowiska i Stuposiany, w Ośrodku Informacji i Edukacji Turystycznej BdPN w Lutowiskach, zorganizował dwa spotkania dla uczniów ze szkół podstawowych z Lutowisk, Czarnej i Polany, poświęcone pogłębieniu wiedzy na temat tajemniczego życia sów.

W czasie prelekcji dzieci poznały gatunki sów występujące w naszym kraju oraz odkrywały tajniki ich życia. Te tajemnicze ptaki, najczęściej schowane w mroku nocy, starej dziupli albo na strychu, z bliska zaskakują urodą. Oglądając muzealne eksponaty uczestnicy spotkania mogli się o tym przekonać na własne oczy. Po prelekcji przyszedł czas na sprawdzenie nabytej wiedzy – quiz o sowach. Uczestnicy otrzymali pamiątkowe dyplomy i upominki oraz nagrody dla szkół – atlasy ptaków.

21–22.04.2022

Akcja „Gest dla Ziemi” oraz zajęcia edukacyjne dla dzieci z Ukrainy

Bieszczadzki Park Narodowy gościł u siebie rodziny przybyłe z terenów objętych działaniami wojennymi na Ukrainie. Liczne grupy ukraińskich dzieci z mamami i podopieczni z Domu Dziecka „Arka” z Pionierska (k. Mariupola) przebywały w kilku ośrodkach noclegowych na terenie BdPN, biorąc czynny udział w zajęciach na terenie Parku i w Muzeum Przyrodniczym. Ukraińskie dzieci wraz z młodzieżą ze Szkoły Podstawowej w Lutowiskach wzięły też udział w akcji „Gest dla Ziemi”, polegającej na porządkowaniu szlaków i uczynianiu miejsc wspólnej pamięci historycznej.

29.04.2022

Posiedzenie Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Krakowie

Posiedzenie odbyło się w Krakowie. Tematem wiodącym była planowana rozbudowa drogi wojewódzkiej nr 897 na odcinku Wetlina – Ustrzyki Górne oraz potencjalny wpływ tej inwestycji na środowisko. Członków Rady zapoznano z planowanym zakresem inwestycji, obejmującym m.in. poszerzenie jezdni, budowę ścieżki rowerowej lub pieszo-rowerowej, przebudowę mostów i przepustów oraz innej infrastruktury. Park przedstawił potencjalne zagrożenia dla walorów przyrodniczych planowanej przebudowy drogi.

7.05.2022**Szkolenie dla przewodników terenowych**

7 maja, w dolinie Tworylczyka, odbyło się szkolenie na temat znaczenia bukowych lasów o charakterze pierwotnym. Uczestniczyło w nim 13 przewodników, których przez dawny leśny rezerwat przyrody „Puszcza Bieszczadzka nad Sanem” prowadził dr inż. Stanisław Kucharzyk, wicedyrektor Bieszczadzkiego Parku Narodowego, leśnik i botanik. Uczestnicy szkolenia mieli okazję podziwiać najcenniejsze i najbardziej pierwotne drzewostany bukowe i bukowo-jodłowe, w 2021 roku wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. O niezwykłych bezkręgowcach związanych z lasami puszczańskimi opowiadał mgr Marek Holly, entomolog BdPN. Uczestnicy szkolenia mogli skorzystać z noclegu w TSEE w Suchych Rzekach.

14.05.2022**Szkolenie dla przewodników terenowych na przedłużenie licencji**

Przewodnicy beskidzcy, ubiegający się o licencję na Bieszczadzki Park Narodowy, 14 maja wysłuchali 4 wykładów oraz wypełnili test podsumowujący zdobytą wiedzę. Wykłady poprowadzili: Stanisław Kucharzyk i Przemysław Wasiak (w-ce dyrektorzy BdPN), Adam Szary (adiunkt), Renata Sidor (spec. ds. udostępniania Parku), Cezary Ćwikowski (starszy spec. ds. edukacji). Pierwszy dzień szkolenia odbył się w Ośrodku Informacji i Edukacji Turystycznej w Lutowskiach. Kolejnego dnia uczestnicy szkolenia poznawali walory przyrodnicze i krajobrazowe Bieszczadzkiego Parku Narodowego na ścieżkach dydaktycznych: „Ustrzyki Górne – Szeroki Wierch” oraz „Połonina Caryńska”. Zajęcia prowadził Adam Szary – botanik, pracownik naukowy BdPN. Licencję przewodnicką na obszar BdPN uzyskało 21 przewodników.

20–21.05.2022**Warsztaty dla nauczycieli**

W dniach 20–21 maja 2022 r., w Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej BdPN w Suchych Rzekach, odbyły się warsztaty dla nauczycieli oraz osób zajmujących się edukacją przyrodniczą. Pierwszego dnia uczestnicy poznali historię, charakterystykę i znaczenie lasów bukowych o charakterze pierwotnym w Bieszczadzkim Parku Narodowym. Szkolenie terenowe w dolinie Tworylczyka prowadził dr inż. Stanisław Kucharzyk. Warto przypomnieć, że naturalne lasy na terenie Parku zostały wpisane 28 lipca 2021 roku na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO pod nazwą „Pradawne i pierwotne lasy bukowe Karpat i innych regionów Europy”. Następnego dnia odbyły się zajęcia nt.: „Poznawanie świata najbliższego – przyrodnicza edukacja dzieci”. Były to zajęcia praktyczne – terenowe i kameralne, które poprowadziła mgr inż. Magdalena Kuś z Magurskiego Parku Narodowego. W pięknych okolicznościach bieszczadzkiej przyrody

poznawano ciekawe i angażujące zajęcia dla dzieci. Co ważne, prezentowane animacje, ćwiczenia i zadania, można wykonywać z powodzeniem nie tylko w parku narodowym, ale również w najbliższym otoczeniu, np. szkoły.

23.05.2022

Szkolenie muzealne w Parku Narodowym Ujście Warty

Pracownicy BdPN wzięli udział w szkoleniu pod tytułem „Nowoczesne technologie w edukacji przyrodniczej na terenie polskich parków narodowych”, które odbyło się w nowym Ośrodku Edukacyjno-Muzealnym w Słońsku. Uczestniczyli w nich pracownicy wszystkich parków narodowych zajmujący się edukacją ekologiczną i działalnością wystawienniczą. Podczas warsztatów zaprezentowano nowoczesne metody i środki multimedialne, jakie dziś wytyczają nowy kurs w dziedzinie muzealnictwa, również w parkach narodowych.

3.07.2022

Akcja „Bezpieczny szlak”

W akcji uczestniczyli pracownicy BdPN – edukatorzy oraz Straż Parku. Bezpieczny wypoczynek w naszym regionie promowali również: Bieszczadzka Grupa GOPR, Komenda Powiatowa Policji z Leska, Bieszczadzki Oddział Straży Granicznej oraz Nadleśnictwo Cisna. Turyści dopisali i chętnie przychodzili zarówno do parkowego edukacyjnego namiotu, jak i do sąsiednich. Mieli też możliwość obejrzeć sprzęt ratowniczy oraz konie „niemechaniczne” Straży Granicznej. Kolejne spotkanie odbyło się w październiku (28.10.) w Schronie turystycznym na Połoninie Wetlińskiej. Piękna pogoda zachęciła do górskiej wędrowki wielu turystów, a wśród nich uczniów z zaprzyjaźnionej z Parkiem Szkoły Podstawowej w Lutowiskach, którzy byli doskonale przygotowani do wyprawy.

10.07.2022

„Tropem Wilczym. Bieg Pamięci Żołnierzy Wyklętych”

Bieszczadzki PN włączył się we wspólne uczczenie obchodów pamięci „żołnierzy wyklętych”, które organizowane były przez Starostwo Powiatowe w Ustrzykach Dolnych. Pracownicy parku zorganizowali w trakcie biegu stoisko edukacyjne, którego celem było upowszechnianie wiedzy na temat bieszczadzkiej przyrody. Udzielano w nim informacji o Parku i atrakcjach turystycznych, prowadzono gry i zabawy przyrodnicze oraz rozdawano drobne wydawnictwa i gadżety. W sąsiedztwie swoje namioty miały: Nadleśnictwo Ustrzyki Dolne, Komenda Powiatowa Policji w Ustrzykach Dolnych oraz 3. Podkarpacka Brygada Obrony Terytorialnej z Sanoka.

28.07.2022

Certyfikat UNESCO dla puszczy karpackiej w Bieszczadzkim PN

Podczas 44 sesji Komitetu Światowego Dziedzictwa w Fuzhou w Chinach,

buczyny o charakterze pierwotnym Bieszczadzkiego Parku Narodowego stały się częścią seryjnego wpisu na listę światowego dziedzictwa UNESCO „Pradawne i pierwotne lasy bukowe Karpat i innych regionów Europy”. Obecnie jest to największy seryjny wpis listy światowego dziedzictwa UNESCO, obejmujący 94 obszary w 18 krajach Europy. Komitet Światowego Dziedzictwa jest organem składającym się z przedstawicieli 21 państw wybieranych przez Zgromadzenie Ogólne sygnatariuszy Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturowego i naturalnego. Polska ratyfikowała Konwencję 6 maja 1976 r. i od tej pory na listę wpisano 17 polskich obiektów, z czego 15 kulturowych i 2 przyrodnicze.

6.08.2022

Urodziny Bieszczadzkiego Parku Narodowego

Bieszczadzki Park Narodowy został utworzony 4 sierpnia 1973 roku, w 2022 roku obchodził więc swoje 49. urodziny. Z tej okazji, 6 sierpnia, BdPN zorganizował w Wołosatem – przy Terenowej Stacji Edukacji Ekologicznej, huczną urodzinową imprezę. Uczestnicy wydarzenia wzięli udział w grach i zabawach przyrodniczych animowanych przez edukatorów BdPN oraz poznali osobiście parkową maskotkę – rysia Pędzelka. Była również możliwość przejażdżki na koniach huculskich. W zajęciach edukacyjnych uczestniczyli też Ambasadorzy BdPN – laureaci konkursu edukacyjnego dla szkół podstawowych – uczniowie szkół w Zagórzcu, Zahutyńcu i Tarnawie Dolnej. Obok namiotu edukacyjnego gościł Park Gwiezdnego Nieba "Bieszczady" z warsztatami astronomicznymi. Imprezę uświetnił występ harcerskiego zespołu wokalnie-instrumentalnego Wołosatki, który zaprosił uczestników do wspólnego śpiewania piosenek turystycznych. Ponadto gościem Parku było Polskie Radio Rzeszów, w ramach letniej audycji „Radio Biwak”. Dziennikarze rozmawiali z pracownikami Parku o bezpieczeństwie w górach, wyborze szlaków turystycznych na wakacyjne wędrowki oraz o walorach przyrodniczych i kulturowych tego wyjątkowego obszaru.

13.08.2022

Udostępnienie ekspozycji muzealnych po generalnym remoncie

W roku 2022 trwały prace związane z modernizacją ekspozycji muzealnych w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Ustrzykach Dolnych. Całkowicie zmodernizowano dwie duże ekspozycje muzealne oraz salę wystaw czasowych. W nowej aranżacji (dioramy, multimedia, ekrany dotykowe, itp.) Muzeum stanowi atrakcyjną wędrowkę po bieszczadzkiej historii i przyrodzie. Wygospodarowano też specjalny sektor dla dzieci – salkę z ciekawostkami, zabawami, układankami i innymi atrakcjami, które w przystępny sposób przybliżają młodym odkrywcóm tajniki dzikiej przyrody. Gruntownie wyremontowano też zaplecze techniczne, toalety, klubokawiarnię i salę audiowizualną, a także pomieszczenia dla

Personelu zajmującego się edukacją. Cały obiekt dostosowano do potrzeb osób niepełnosprawnych.

17.08.2022 r.

Bieszczadzki PN laureatem „Złotej Pinezki”

Bieszczadzki Park Narodowy został laureatem „Złotej Pinezki Map Google dla pięknej polskiej natury” w roku 2022. W konkursie wyłoniono po 5 laureatów wśród parków narodowych, parków krajobrazowych oraz rezerwatów przyrody. Bieszczadzki Park Narodowy był jedynym laureatem w województwie podkarpackim. Portal przyznaje to wyróżnienie na podstawie ocen i opinii użytkowników Map Google.

Sierpień–wrzesień 2022

Odsłonięcie podmurówki cerkwi w Brzegach (Berehach) Górnych

W lipcu i sierpniu Stowarzyszenie Aktywnych Poszukiwaczy Historii „Karpaty” brało udział w pracach materialnego uczytelnienia lokalizacji nieistniejącej już cerkwi w Brzegach Górnych na terenie Bieszczadzkiego PN. Dzięki działalności stowarzyszenia fundamenty świątyni są znów widoczne. Podczas odsłaniania fundamentów zostały znalezione elementy z cerkwi, takie jak gwoździe, fragmenty stopionych podczas pożaru świątyni ornamentów i szkła. Najciekawszym znaleziskiem było serce dzwonu. Wszystkie przedmioty znalezione na cerkwisku zostały przekazane do Muzeum Przyrodniczego Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Dolnych.

12.09.2022

Nowy plan ochrony dla Bieszczadzkiego PN

W dniu 27 lipca 2022 r. Minister Klimatu i Środowiska wydał rozporządzenie w sprawie ustanowienia nowego Planu Ochrony dla Bieszczadzkiego Parku Narodowego na 20 lat. Rozporządzenie zostało opublikowane w Dzienniku Ustaw (Dz.U. 2022 poz. 1919). Podstawowe materiały do sporządzenia planu ochrony zebrano w latach 2009–2012, a w kolejnych latach trwały prace aktualizacyjne i uzupełniające. Plan ochrony BdPN stał się jednocześnie planem ochrony dla Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Bieszczady (PLC180001) oraz Obszaru Specjalnej Ochrony Ptaków Bieszczady (PLC 180001) – w części pokrywającej się z obszarem Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

23.09.2022

Uroczyste otwarcie schronu na Połoninie Wetlińskiej po generalnej modernizacji

Po gruntownej modernizacji, do użytku oficjalnie oddany został Schron turystyczny BdPN „Chatka Puchatka-2” na Połoninie Wetlińskiej. Symboliczną wstęgę przecięli: Marek Kuchciński, Bogdan Rzońca, Władysław Ortyl, Piotr

Pilch i Ryszard Prędkie, natomiast poświęcenia obiektu dokonał ks. Piotr Bartnik – członek Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego oraz duszpasterz środowiska turystycznego. Wydarzenie prowadził zastępca dyrektora BdPN Przemysław Wasiak.

Stan techniczny schronu na Połoninie Wetlińskiej jednoznacznie wskazywał na konieczność podjęcia kompleksowych działań. Obiekt był wyeksploatowany, nie spełniał norm sanitarnych i nie nadawał się do dalszego użytkowania. Dodatkowo sposób, w jaki funkcjonował, narażał jego bezpośrednie otoczenie na dewastację. Budynek schronu oraz jego otoczenie nie były przystosowane do obsługi ruchu turystycznego w obecnym natężeniu. Turyści nie mając wyznaczonych miejsc odpoczynku „rozchodzili się” po okolicy i wypoczywali na wychodniach skalnych, murawach alpejskich czy w traworoślach połoninowych. Budynek spełnia obecnie nowoczesne standardy. Wyposażono go w panele fotowoltaiczne, system gromadzenia wody opadowej, oczyszczalnię ścieków i sanitariaty. Ogrzewany jest olejem opałowym, a do sieci elektroenergetycznej podłączony został za pomocą podziemnego kabla.

Bezpośrednio po oficjalnym otwarciu schron został oddany do użytkowania turystycznego, przywrócono także poprzedni przebieg szlaku czerwonego (zamkniętego odcinkowo na czas realizacji prac). Obiekt, podobnie jak przed remontem, służy turystom indywidualnym, jako miejsce odpoczynku. Wewnątrz powstały sale do odpoczynku dla turystów, gdzie prezentowane są treści z zakresu edukacji przyrodniczej. Osoby odwiedzające schron mogą odpocząć, ogrzać się, podładować telefon lub skorzystać z napojów oferowanych w bufecie. W otoczeniu schronu stworzono ścieżki brukowane naturalnym kamieniem, tarasy widokowe, ławy i stoły, a także postawiono tablice prezentujące panoramy widokowe. W schronie nadal stacjonuje GOPR, co zasadniczo poprawia stan bezpieczeństwa w całej strefie połoninowej.

Prace remontowe trwały od kwietnia 2020 do września 2022 r. Była to kluczowa inwestycja z punktu widzenia udostępniania turystycznego obszaru BdPN.

4.11.2022

Program „Elektro Parki – elektromobilność w parkach narodowych”

W listopadzie, w Warszawie, podpisana została umowa pomiędzy NFOŚiGW a Bieszczadzkim Parkiem Narodowym na realizację przedsięwzięcia pn. „Zakup pojazdów zeroemisyjnych oraz punktów i stacji ładowania dla Bieszczadzkiego Parku Narodowego”. Przewidywany całkowity koszt realizacji projektu to 559 057,00 zł. Program realizowany jest w latach 2022–2024. W ramach Przedsięwzięcia zakupione zostaną 3 pojazdy elektryczne, a na terenie BdPN zainstalowany zostanie jeden ogólnodostępny punkt ładowania pojazdów o mocy do 22kW oraz jeden punkt ładowania na potrzeby własne. Program, który dotyczy wszystkich 23 parków narodowych i pozwoli osiągnąć trzy zasadnicze cele:

ograniczyć zanieczyszczenie powietrza, zmniejszyć zużycie paliw emisyjnych, a także upowszechnić w polskim społeczeństwie wiedzę na temat elektromobilności i korzyści, które przynosi ona ludziom i środowisku naturalnemu.

13.11.2022

Obchody niepodległości na cmentarzu w Bukowcu

11 listopada to czas pamięci o tych, którzy polegli w obronie naszej niepodległości. Z tej okazji 13 listopada Bieszczadzki Park Narodowy, we współpracy z Oddziałem Bieszczadzkim PTTK w Ustrzykach Dolnych, zorganizował uroczyste spotkanie na cmentarzu Wielkiej Wojny w Bukowcu (ścieżka przyrodniczo-historyczna „W dolinie górnego Sanu”). Cmentarz został odnowiony w latach 2020–2021, przy współpracy z Bieszczadzkim Oddziałem PTTK Ustrzyki Dolne. Przy wejściu na cmentarz znajduje się tablica informacyjna, przybliżająca wydarzenia z I wojny światowej, która w tym roku została umieszczona na nowej konstrukcji drewnianej z zadaszeniem. Spotkanie i składanie kwiatów na cmentarzu poprzedziła msza święta w intencji śp. Adama Lenia, odprawiona w kościele w Tarnawie Niżnej. Nasz kolega, pracownik Parku i przewodnik beskidzki, co roku organizował wyjazdy z okazji Święta Niepodległości na zapomniane polskie cmentarze na Kresach. Przyczynił się również do odnowienia cmentarza w Bukowcu.

21.11.2022

Certyfikat „Pracodawca Przyjazny Pracownikom”

W Pałacu Prezydenckim w Warszawie, odbyła się uroczystość wręczenia statuetek oraz certyfikatów dla firm wyróżnionych w ramach XIV edycji ogólnopolskiego konkursu „Pracodawca Przyjazny Pracownikom”. W uroczystości wzięł udział prezydent Andrzej Duda i przewodniczący Komisji Krajowej NSZZ „Solidarność” Piotr Duda. Certyfikat wręczono m. in. dyrektorowi BdPN Ryszardowi Prędkiemu.

8.12.2022

Posiedzenie Rady Naukowej Bieszczadzkiego Parku Narodowego w Ustrzykach Dolnych

Spotkanie poświęcono kilku tematom. Dyrektor Ryszard Prędko poinformował o prowadzonych inwestycjach, w tym o zakończonej przebudowie, rozbudowie i nadbudowie schronu na Połoninie Wetlińskiej oraz remoncie budynku i modernizacji ekspozycji Muzeum Przyrodniczego, którego zwiedzanie stanowiło kolejną część posiedzenia. Z-ca dyrektora Stanisław Kucharzyk przedstawił informacje o wejściu w życie nowego Planu Ochrony BdPN – na okres 20 lat. Zapoznano też uczestników z przygotowaniem do obchodów 50-lecia Parku, w tym planowaną konferencją, wydawnictwami i wykonaniem sztandaru. Omówiono również pojawiające się zagrożenia dla przyrody Parku, w szczególności

powracający projekt utworzenia przejścia granicznego w Wołosatem oraz projekt przebudowy drogi wojewódzkiej na odcinku Wetlina – Ustrzyki Górne.

Wydawnictwa BdPN w roku 2022

Internetowy Biuletyn Bieszczadzkiego Parku Narodowego

28 stycznia 2022 r. ukazał się kolejny Biuletyn Informacyjny Bieszczadzkiego Parku Narodowego, w którym udokumentowano najistotniejsze wydarzenia z roku 2021. Biuletyn zawiera wiele ciekawych informacji i oryginalnych artykułów o charakterze popularno-naukowym.

Bieżąca działalność Parku związana była przed wszystkim z ochroną przyrody, powszechną edukacją społeczeństwa oraz dbałością o udostępnianie terenu dla różnych form turystyki. Wiele sił i środków zostało poświęconych inwestycjom w dwóch kluczowych miejscach: na Połoninie Wetlińskiej (przebudowa schronu tzw. „Chatki Puchatka”) oraz w Ustrzykach Dolnych (gruntowny remont muzeum przyrodniczego). W 2021 roku Park otrzymał bardzo istotne wyróżnienie, jakim było przyznanie statusu Światowego Dziedzictwa Przyrodniczego UNESCO dla 4 kompleksów lasów bukowych o charakterze pierwotnym, o łącznej powierzchni 3472 ha. Dział Edukacji uczestniczył w wielu akcjach edukacyjnych. Organizowano m.in. stałe programy edukacyjne dla uczniów bieszczadzkich szkół, szkolenia dla nauczycieli i przewodników, konkursy i wystawy fotograficzne, ogólnopolskie akcje edukacyjne. W dolinie górnego Sanu udało się wykonać szereg prac, również rekonstrukcji, które podkreślają bogatą historię tego terenu oraz lepiej udostępniają zasoby przyrodnicze dla zwiedzających. To wszystko opisani i zilustrowano zdjęciami w wydany Biuletynie.

Internetowy panel edukacyjny

W lutym 2022 roku, na stronie internetowej BdPN, udostępniony został nowy internetowy panel edukacyjny pn. „Wokół Kremenarosa – odwiedź dzikie królestwo rysia, wilka i salamandry”. Panel skierowany jest do szerokiej grupy odbiorców, zaczynając od dzieci, które uczą się przyrody za pomocą edukacyjnych puzzli, kolorowanek i quizów, poprzez młodzież i dorosłych, którzy np. dzięki „wirtualnym spacerom” odkryją polsko-słowackie pogranicze Bieszczadów. W panelu, w przyjemny i lekki sposób, zaprezentowane jest dziedzictwo przyrodnicze i kulturowe Bieszczadzkiego Parku Narodowego i sąsiadującego z nim Parku Narodowego „Połoniny” na Słowacji. Można tam znaleźć podstawowe zasady zwiedzania obu parków narodowych, poznać faunę karpackiej puszczy. Opisane atrakcje turystyczne pozwolą zaplanować wycieczki do najciekawszych przyrodniczo, kulturowo i widokowo miejsc w parkach. Przystosowany do urządzeń mobilnych panel wykonany został w 3 wersjach językowych: polskiej, słowackiej i angielskiej.

Jubileuszowy kalendarz przyrodniczy Bieszczadzkiego Parku Narodowego na rok 2023

Z okazji 50-lecia utworzenia Bieszczadzkiego Parku Narodowego wydany został kalendarz przyrodniczy. Na jego kartach przedstawiono piękno unikalnej przyrody Parku – krajobrazy gór i krainy dolin, duże drapieżniki i zbiorowiska roślinne, wzbogacone opisami nawiązującymi do prezentowanych fotografii i pór roku. Na odwrocie okładki znalazła się krótka charakterystyka Parku, w której opisano pokrótce walory przyrodnicze Parku, a także obiekty edukacyjne i turystyczne udostępnione w ostatnich latach do użytkowania.

Roczniki Bieszczadzkie – tom 30/2022

Wydawnictwo „Roczniki Bieszczadzkie” ukazuje się od 1993 roku. Tom 30/2022, podobnie jak 29 z 2021 roku, został wydany wyłącznie w formie elektronicznej (pdf). Opublikowano w nim kilka artykułów naukowych dotyczących bieszczadzkich potoków oraz flory. Krótkie doniesienia dotyczą nowych stwierdzeń lub stanowisk cennych i interesujących gatunków: roślin – konwalii majowej, gnidosza rozesłanego oraz owadów – zagłębka brudzkowanego i chlubka lipowca. W Rocznikach zamieszczono również kronikę wydarzeń BdPN w roku 2021. Zapraszamy do zapoznania się z artykułami na stronie internetowej www.bdnpn.pl w dziale: Nauka/Roczniki Bieszczadzkie/Wydane numery.

Stale programy edukacyjne realizowane w roku 2022

Program edukacyjny dla przedszkolaków „Kolorowe rozmowy z mieszkańcami naszej Ziemi”

Program skierowany jest do dzieci w wieku 5–6 lat. Celem tego programu jest inspirowanie dzieci do poznawania przyrody, odkrywania jej tajemnic i dbania o nią, a przede wszystkim uwrażliwiania na jej piękno. W roku 2022 odbyła się już 27 edycja.

Z uwagi na modernizację Muzeum Przyrodniczego w Ustrzykach Dolnych, wizyta dzieci w Ośrodku nie była możliwa. Do dzieci trafił więc list od bohaterów bajek – przedstawicieli Bieszczadzkiego PN i PN Połoniny – rysia Pędzelka i wilczka Noska. Zachęcali oni do odwiedzenia nowego internetowego panelu edukacyjnego: „Wokół Kremenarosa. Odwiedź dzikie królestwo rysia, wilka i salamandry” oraz innych multimediiów, a następnie stworzenia pocztówki z życzeniami dla dzikich bohaterów. Wszystkie prace zostały zaprezentowane w galerii na stronie internetowej Parku, z okazji Światowego Dnia Ziemi, a do uczestników programu rozesłano pamiątkowe dyplomy i upominki.

Program edukacyjny dla uczniów szkół podstawowych „Moje Bieszczady”

W 2022 roku dobiegła końca 23 edycja programu edukacji ekologicznej „Moje Bieszczady”. Po dwóch latach pandemii przybyło uczestników programu. Przez cztery pory roku, z wykorzystaniem pakietów zadań, pracowało 319 uczniów z 18 szkół. W ramach sprawozdania z realizacji pakietu jesiennego, zimowego i wiosennego otrzymaliśmy liczne prace plastyczne i zdjęcia wykonane przez uczniów, które zostały opublikowane na stronie www.bdpn.pl w zakładce Edukacja/Moje Bieszczady oraz na Facebooku. Za swoją pracę uczniowie zostali nagrodzeni książeczką „Kolorowe rozmowy z mieszkańcami naszej Ziemi”. Nauczyciele koordynujący pracę uczniów otrzymali książkę „Bieszczadzki Park Narodowy i Park Narodowy Połoniny – osobliwości przyrodnicze i kulturowe”. Ponadto grupy uczestniczące w programie „Moje Bieszczady” otrzymały zaświadczenie uprawniające do bezpłatnej wycieczki do Bieszczadzkiego Parku Narodowego.

We wrześniu 2022 r. rozpoczęła się kolejna – 24 edycja programu. Do udziału w niej zgłosiło się 269 uczniów z 18 szkół podstawowych. Wszyscy uczniowie otrzymali bezpłatne pakiety zadań na cztery pory roku, z którymi będą pracować w najbliższym otoczeniu szkoły i domu do końca roku szkolnego 2022/2023.

Program dla uczniów szkół podstawowych „Zachowamy piękno i walory przyrodnicze Bieszczadów”

W roku szkolnym 2021/2022 odbyła się 29 edycja programu. Wzięło w niej udział 195 uczniów z 14 szkół podstawowych (z powiatów: rzeszowskiego, sanockiego, leskiego i bieszczadzkiego). Program realizowano od września 2021 r. do listopada 2022 r.

Uczniowie uczestniczyli w cyklu zajęć prowadzonych przez pracowników edukacyjnych BdPN. We wrześniu i październiku 2021 r. oraz maju i czerwcu 2022 r. odbyły się 1–2 dniowe zajęcia terenowe na wybranych ścieżkach przyrodniczych BdPN, z wykorzystaniem Terenowych Stacji Edukacji Ekologicznej w Wołosatem oraz Suchych Rzekach. Podczas zajęć uczniowie poznawali osobliwości przyrody nieożywionej, świata roślin i zwierząt oraz ślady kultury materialnej, zagrożenia przyrody oraz zabiegi ochrony czynnej stosowane w Parku. Korzystali z zeszytów ćwiczeń oraz licznych pomocy edukacyjnych. Uczestnicząc w zajęciach zbierali materiały potrzebne do opracowania folderu pt. „Z głową w górach”.

Z nadesłanych projektów folderów jury, składające się z pracowników edukacyjnych BdPN, wyłoniło trzy najciekawsze. Pierwsze miejsce ex aequo zajęła Szkoła Podstawowa w Tarnawie Dolnej i Szkoła Podstawowa nr 8 w Sanoku, tym samym zdobywając tytuł Medialnego Ambasadora BdPN, zaś trzecie miejsce przypadło Szkole Podstawowej w Lesku.

17 listopada 2022 r. w Ośrodku Edukacji Ekologicznej i Muzeum Przyrodniczym BdPN w Ustrzykach Dolnych odbyło się uroczyste podsumowanie programu. Laureaci otrzymali certyfikaty Medialnego Ambasadora Bieszczadzkiego Parku Narodowego wraz z nagrodami. Wszyscy uczestnicy mieli okazję sprawdzić swoją wiedzę w trakcie rozwiązywania quizu o bieszczadzkiej przyrodzie. Uczestnikom programu wręczono zaświadczenia o jego ukończeniu oraz wydawnictwa BdPN. Wszystkie szkoły biorące udział w programie otrzymały zestawy wydawnictw edukacyjnych oraz „Kalendarz Przyrodniczy BdPN” na 2023 r. Wydarzenie uświetniły występy artystyczne młodzieży ze Szkoły Podstawowej w Lesku. Nagrodzone foldery zostaną wydane drukiem i przekazane do obiektów edukacyjnych BdPN i obiektów turystycznych na terenie Parku i w jego otoczeniu.

Program dla uczniów Liceum Ogólnokształcącego w Ustrzykach Dolnych „Człowiek i przyroda”

21–22 czerwca, w TSEE w Wołosatem, odbyły się dwudniowe warsztaty dla uczniów profilu biologiczno-chemicznego. Zajęcia w dolinie Wołosatki poprowadzili pracownicy naukowcy Parku: Adam Szary i Marek Holly. Uczniowie poznawali różnorodność świata zwierząt i roślin, metody badań naukowych i ochrony przyrody. Mieli również okazję poznawać różnorodność fitocenoz w „krajnie dolin” oraz sukcesję roślinności z dala od szlaków turystycznych.

Kolejna grupa licealistów odwiedziła Park 28 października. Zajęcia na ścieżce przyrodniczej „Połonina Caryńska” poprowadzili pracownicy Parku: Adam Szary i Beata Szary. Tym razem tematyka dotyczyła ekologii ekosystemów leśnych i połoninowych oraz sposobów ich ochrony.

W roku 2022 również uczniowie Bieszczadzkiego Zespołu Szkół Zawodowych uczestniczyli w programie „Człowiek i przyroda”. Zajęcia odbywały się w Ośrodku Edukacji Ekologicznej w Ustrzykach Dolnych, gdzie uczniowie wysłuchali wykładu na temat ochrony przyrody w Bieszczadach oraz zwiedzili nowe ekspozycje muzealne.

Frekwencja na szlakach w roku 2022

Frekwencja na monitorowanych szlakach pieszych i ścieżkach przyrodniczych, w 2022 roku, wyniosła ok. 596,4 tys. osobo-wejść, czyli odnotowano spadek liczby turystów o blisko 14% w stosunku do roku poprzedniego (2021 r. – 691,2 tys.). Po wyjątkowo wysokim wzroście liczby odwiedzających w roku 2020, oraz utrzymanej tendencji wzrostowej w 2021 r., nastąpił powrót do wartości sprzed pandemii. Spadek liczby odwiedzających najprawdopodobniej spowodowany był wzrostem inflacji, który przełożył się na zwiększenie kosztów podróży i pobytu oraz wybuchem wojny na Ukrainie.

Zachowawcza Hodowla Konia Huculskiego w Wołosatem

W roku 2022 sezon wyżrebień trwał od końca lutego aż do końca kwietnia. Urodziło się 7 ogierków i 4 klaczki. Równocześnie z sezonem wyżrebień w stadninie trwało stanowanie (krycie) klaczy – w przyszłym roku powinno urodzić się 7 źrebiąt.

W Wołosatem stado wypuszczane jest na ogrodzone kwatery, które zmieniane są co 2–3 tygodnie. Turyści odwiedzający dolinę Wołosatego mogą więc podziwiać konie pasące się u podnóża Tarnicy. W Stacji Konia Huculskiego w Tarnawie Niżnej młode ogiery również korzystają z uroków łąk. Jest to też miejsce, gdzie osoby odwiedzające Park mogą odbyć lekcję jazdy konnej na padoku, a nawet zwiedzić dolinę górnego Sanu z huculskiego grzbietu.

Każdego roku, w lipcu, odbywa się coroczny przegląd hodowlany, podczas którego wszystkie źrebięta zostają oznakowane za pomocą mikrotransponderów (czipów), a klacze – młode i starsze – zostają poddane wnikliwej ocenie i selekcji. Po zakończonym sezonie pastwiskowym konie krótkie zimowe dni spędzają na wybiegu zimowym w sąsiedztwie stajni.

Rok 2022 dla stadniny obfitował w sukcesy sportowe i hodowlane. Do niebywałych sukcesów można zaliczyć Ścieżkę Huculską na Śmidowej k. Chorzowa, pow. Jarosławski. Były to dwa intensywne dni dla dwóch klaczy – Wilga-w i Wigonia-w oraz ogiera naszej hodowli Wag-w – obecnie w rękach prywatnych. Wag-w uzyskał tytuł czempiona hodowlanego ogierów. Czempionką klaczy, spośród 40 ocenianych, została Wilga-w. Do próby dzielności przystąpiło 15 koni, w tym klacz Wigonia-w, która zajęła 1 miejsce, uzyskując ocenę wybitną.

Kolejne zawody to kolejne sukcesy:

2 lipca Wilga-w została wiceczempionką klaczy starszych w Klikowej, podczas kwalifikacji do V Mistrzostw Polski Koni rasy Huculskiej.

Galicyjskie Lato z Koniem, które odbyło się w dniach 6–7 sierpnia w Bieżdziej, również obfitowało w sukcesy hodowlane i użytkowe. Klacz Wilga-w uzyskała na płycie tytuł 2 wiceczempionki, a próbę terenową przejechała bezbłędnie i po zsumowaniu punktów z płyty oraz ścieżki uplasowała się na pierwszym miejscu.

Podczas XXI Regionalnego Czempionatu hodowlanego i użytkowego koni rasy huculskiej w Rudawce Rymanowskiej, który odbył się w dniach 26–28.08.2022 r., czempionem hodowlanym ogierów został Wag-w, a tytuł wiceczempiona uzyskał Ałun-w, który po raz pierwszy brał udział w zawodach i został doceniony przez komisję. Mamy nadzieję na kolejne sukcesy w roku 2023.